

Komplayens siyosati “Octobank” AJ

I. Kirish qoidolari

(1) “Octobank” AJ qonunchilik va ichki normativ talablar bajarilishini, shuningdek, komplayens xatarlarini aniqlash va boshqarishni ta’minlaydi. Bank O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq faoliyat yuritadi hamda xalqaro, Yevropa, Amerika va Britaniya moliyaviy nazorat organlarining qo‘llanmalariga va normativ hujjatlariga, shuningdek, Pul yuvishga qarshi kurashish bo‘yicha moliyaviy choralarni ishlab chiqish guruhi (FATF) tomonidan belgilangan standartlarga amal qiladi.

(2) Komplayens xatari – bu qonunchilikka, boshqa majburiy bo‘lmagan standartlarga va moliyaviy tashkilotga nisbatan qo‘llaniladigan hamda uning xizmat ko‘rsatish faoliyatiga taalluqli ichki qoidalariga rioya etmaslik oqibatida yuzaga keladigan potentsial huquqiy xatar, nazorat organlari tomonidan yoki boshqa rasmiy sanksiyalar qo‘llanilishi xatari, sezilarli moliyaviy yo‘qotishlar xavfi yoki obro‘ga putur yetkazish xavfidir.

(3) Komplayens siyosatining maqsadi – yuqori rahbariyat talablari va ko‘rsatmalariga, shuningdek amaldagi qonunlar, normativ ko‘rsatmalar va ichki nizomlarga asoslangan holda, “Octobank” AJ komplayensiga oid prinsiplarni umumlashtirish hamda bankning qonuniy, xavfsiz va ehtiyotkor faoliyat yuritishini birgalikda ta’minlovchi va qo‘llab-quvvatlovchi komplayens sohasidagi mustaqil faoliyatning asosiy yo‘nalishini belgilashdan iborat.

II. Umumiy qoidalar

II.1. Tartibga solish sohasi

(4) Komplayens funksiyasining faoliyati bankning barcha sho‘ba korxonalari, tashkiliy bo‘linmalari va faoliyat turlarini to‘liq qamrab oladi. Outsorsing funksiyalarini bajaruvchi yoki ekspert yoxud maslahatchi sifatida jalb etilgan shaxslar (jismoniy va yuridik shaxslar) ham komplayens talablari va standartlariga rioya etishlari shart.

II.2. Prinsiplar

(5) Ushbu Siyosatda tilga olingan qonunlar va normativ hujjatlar:

a/ O‘zbekiston Respublikasi “Banklar va bank faoliyati to‘g‘risida”gi Qonuni (2019 yil 5 noyabrdagi O‘RQ-580-son);

b/ O‘zbekiston Respublikasi “Jinoyat yo‘li bilan topilgan daromadlarni legallashtirishga, terrorizmni moliyalashtirishga va ommaviy qirg‘in qurolini tarqatishni moliyalashtirishga qarshi kurash to‘g‘risida”gi Qonuni (2004 yil 26 avgustdagi № 660-II);

c/ O‘zbekiston Respublikasi “Shaxsiy ma‘lumotlar to‘g‘risida”gi Qonuni (2019 yil 2 iyuldagi O‘RQ-547-son);

d/ O‘zbekiston Respublikasi “Aksiyadorlik jamiyatlar va aksiyadorlarning huquqlarini himoya qilish to‘g‘risida”gi Qonuni (2014 yil 6 maydagi O‘RQ-370-son);

e/ O‘zbekiston Respublikasi “Korrupsiyaga qarshi kurash to‘g‘risida”gi Qonuni (2017 yil 3 yanvardagi O‘RQ-419-son);

f/ O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining banklar va bank guruhlarida xatarlarni boshqarish tizimiga qo‘yiladigan talablar to‘g‘risidagi Nizomi (2023 yil 18 apreldagi 3427-son);

g/ O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining tijorat banklarida korporativ boshqaruv to‘g‘risidagi Nizomi (2020 yil 30 iyundagi 3254-son);

h/ AQShning tartibga soluvchi hujjatlari: OFAC (Chet el aktivlarini nazorat qilish boshqarmasi) ko‘rsatmalari, jumladan IEEPA (Xalqaro favqulodda iqtisodiy vakolatlar to‘g‘risidagi qonun), USA PATRIOT Qonuni, FCPA (Xorijdagi korrupsiyaga qarshi kurash to‘g‘risidagi qonun) va

FATCA (Xorijiy hisobvaraqlar bo'yicha soliq majburiyatlariga rioya qilish to'g'risidagi qonun)ga muvofiq tartibga solinuvchi sanksiya dasturlari;

i/ Yevroittifoqning tartibga soluvchi hujjatlari: bozor nazorati to'g'risidagi reglament ((YeI) 2019/1020), YeI Kengashining 833/2014-son va 269/2014-son reglamentlari, pul yuvishga qarshi kurash bo'yicha 2015/849-son va 2018/843-son Direktivlar;

j/ Buyuk Britaniyaning tartibga soluvchi hujjatlari: 2018 yilgi Sanksiyalar va pul yuvishga qarshi kurash to'g'risidagi qonun (SAML), 2010 yilgi Poraxo'rlikka qarshi kurash to'g'risidagi qonun.

II.3. Qoidalarni talqin qilish

(6) **Xodim** – “Octobank” AJda mehnat munosabatlari yoki boshqa huquqiy munosabatlar asosida ish faoliyatini amalga oshiruvchi har qanday shaxs.

II.4. Komplayens funksiyasining ichki himoya chiziqlari tizimidagi o'rni

(7) O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining ko'rsatmalari va xalqaro moliyaviy regulyatorlar tavsiyalariga muvofiq, “Octobank” AJ quyidagi maqsadlarga erishish uchun ichki himoya va xavfsizlik liniyalarini yaratishda moliyaviy muassasalar rioya qilishi lozim bo'lgan asosiy tamoyillar va talablarni o'rnatadi:

a/ qonun hujjatlari va ichki normativ hujjatlarga muvofiq ravishda tashkilotning ehtiyotkor (oqilona) faoliyati;

b/ kompaniya aktivlari, aksiyadorlarning manfaatlari va jamoat maqsadlari hamda mijozlar manfaatlarini himoya qilish;

c/ tashkilotning uzluksiz va foydali faoliyat yuritishi, shuningdek mijozlar va jamiyat ishonchini saqlash.

(8) Tashkilotning ichki himoya chiziqlari mas'uliyatli ichki boshqaruv va ichki nazorat funksiyalarini o'z ichiga oladi.

(9) Ichki nazorat funksiyalari risklarni boshqarish, komplayens va ichki auditni o'z ichiga oladi.

Komplayens funksiyasi faoliyatining tamoyillari

(10) Komplayens funksiyasi bankda uzoq muddatli oqilona va axloqiy faoliyat yuritilishini ta'minlovchi qonuniy va axloqiy korporativ madaniyatni shakllantirishga qaratilgan.

(11) Komplayens funksiyasini amalga oshirishda bank quyidagi tamoyillarga amal qiladi:

a/ mustaqillik;

b/ vijdonan ishlash (halollik);

c/ faoliyatga aralashmaslik;

d/ xolislik;

e/ oldini oluvchi va proaktiv yondashuv;

f/ xatarlarga asoslangan yondashuv;

g/ mutanosiblik;

h/ yuqori darajadagi professionallik va malaka;

i/ barcha jabhalarni qamrab olish;

j/ komplayens xarajatlarining samaradorligi va oqilona sarflanishi.

(12) Bank uchun komplayens quyidagilarni anglatadi:

a/ bank o'z vazifalarini qonunlar, milliy va xalqaro nazorat organlari tavsiyalari hamda ichki normativ hujjatlar talablari asosida, ularga rioya qilgan va ularni tatbiq etgan holda bajaradi;

b/ bank jarayonlarning barcha bosqichlarida, shu jumladan bank operatsiyalari bilan bog'liq komplayens xatarlarini boshqarishda nazoratni ta'minlaydi.

(13) Komplayens funksiyalari doirasida "Octobank" AJ (keyingi o'rinlarda – Bank) quyidagi asosiy vazifalarni bajarib, doimiy professional nazorat, boshqaruv va monitoringni ta'minlaydi:

- a/ ma'lumotnoma axborot tizimini yaratish;
- b/ komplayens nuqtayi nazaridan xatarlarni aniqlash va tahlil qilish;
- c/ standartlashtirilgan tartib va qoidalarni ishlab chiqish, metodologiyalar bilan ta'minlash;
- d/ bank miqyosida hisobot tizimini yuritish;
- e/ komplayens mutaxassislari faoliyatini muvofiqlashtirish;
- f/ xodimlarni o'qitish va malakasini oshirish.

II.5. Komplayens xatari

(14) Bank quyidagi komplayens xatarlarini boshqaradi:

- a/ manfaatlar to'qnashuvini boshqarish, axloqiy me'yorlar va qoidalarga rioya etilishini ta'minlash;
- b/ moliyaviy va investitsion faoliyatni ajratish;
- c/ axborot oqimlariga qo'yilgan cheklovlariga rioya etilishini ta'minlash, insayderlik operatsiyalarining oldini olish va ularni aniqlash;
- d/ bozor suiste'mollarining oldini olish (insayderlik savdosi, narxlarni manipulyatsiya qilish);
- e/ firibgarlik va korrupsiyaning oldini olish hamda ularni aniqlash;
- f/ pul yuvish va terrorizmni moliyalashtirishga qarshi kurash;
- g/ ishbilarmonlik xulq-atvori bilan bog'liq xatarlarni boshqarish;
- h/ xalqaro soliq kelishuvlariga (FATCA) rioya etilishini ta'minlash;
- i/ sanksiya talablariga rioya etilishini ta'minlash va nozik tranzaksiyalar bilan bog'liq xatarlarni boshqarish;
- j/ komplayens/AML tekshiruvi mezonlariga rioya etilishini ta'minlash;
- k/ "O'z mijozingni bil" (KYC) tamoyillarini joriy etish;
- l/ outsorsing va xarid jarayonlarida komplayens xatarlarini boshqarish.

(15) Komplayens xatarlarini baholashda bank quyidagilarni hisobga oladi:

- a/ qonunchilikdagi o'zgarishlar va kutilayotgan yangi normativ hujjatlar bilan bog'liq xatarlar;
- b/ komplayensga aloqador amaldagi va yakunlangan sud jarayonlari;
- c/ ma'muriy choralar va sanksiyalarning xususiyati, soni va ko'lami;
- d/ bank obro'siga ta'sir qiluvchi OAVdagi salbiy yoritilishning chastotasi va ahamiyati.

II.6. Komplayensning asosiy yo'nalishlari

(16) Bankning Ichki nazorat departamenti tomonidan to'g'ridan-to'g'ri yoki asosiy mas'ul sifatida nazorat qilinadigan komplayens xatarlarining asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

II.6.1. Manfaatlar to'qnashuvi, etika, korrupsiya va poraxo'rlikni taqiqlash

(17) Bank xodimlari va boshqaruv organlari a'zolarining shaxsiy manfaatlari bank hamda uning mijozlarining ishbilarmonlik manfaatlari va majburiyatlariga zid kelmasligini ta'minlash bank uchun ham ishbilarmonlik jihatidan manfaatli bo'lib, shuningdek uning qonuniy majburiyatidir. Bank o'zining turli faoliyat turlari bilan bog'liq manfaatlar to'qnashuvlarini aniqlaydi, oldini oladi va boshqaradi, shuningdek yetkazib beruvchilar tomonidan komplayens standartlariga rioya

etilishini tartibga soladi va baholanishini ta'minlaydi (dastlabki tanlash bosqichida yetkazib beruvchilarni tekshirish).

(18) O'zining qadriyatlari va mijozlar manfaatlarini himoya qilish maqsadida bank axloqiy biznes yuritish talablarini shakllantiradi. Bank rahbarlari va xodimlarining tashqi iqtisodiy manfaatlari hamda shaxsiy munosabatlarining ruxsat etiladigan va taqiqlangan shakl hamda darajalarini tartibga soladi. Shu bilan birga, rahbarlar va xodimlarga o'z shaxsiy manfaatlari hamda iqtisodiy munosabatlarini bank, uning mijozlari va biznes hamkorlari manfaatlari hisobiga ustun qo'yish taqiqlanadi.

(19) Bank manfaatlar to'qnashuvi va etika qoidalarini ishlab chiqadi va joriy etadi, va barcha rahbarlar hamda nazorat organlari ushbu qoidalar buzilgan taqdirda qat'iy choralar ko'rishini talab qiladi.

(20) Bank o'zining investitsion faoliyati, qo'shimcha xizmatlari va tegishli moliyaviy xizmatlari bilan bog'liq holda yuzaga kelishi yoki kelishi mumkin bo'lgan va biznes hamkor uchun salbiy oqibatlar keltirib chiqarishi ehtimoli mavjud manfaatlar to'qnashuvi holatlarini aniqlash maqsadida Manfaatlar to'qnashuvi siyosatini ishlab chiqadi. Ushbu siyosat shuningdek biznes hamkorga ziyon yetkazishi mumkin bo'lgan manfaatlar to'qnashuvi holatlarini oldini olish, aniqlash va boshqarish imkonini beruvchi batafsil protseduraviy qoidalar va chora-tadbirlarni belgilaydi.

(21) Bank korrupsiyaga qarshi kurashishga qat'iy bel bog'lagan va poraxo'rlik hamda har qanday noqonuniy imtiyozlarni qo'lga kiritishning barcha shakllariga nisbatan mutlaqo murossasiz ekanligini e'lon qiladi.

(22) Bankda komplayens sohasidagi axloqiy me'yorlar va qonun talablarining buzilishi haqida xabar berish uchun maxsus ogohlantirish mexanizmlari (ishonch telefoni) joriy etilgan.

II.6.2. Moliyaviy va investitsion xizmatlar o'rtasidagi axborot oqimlariga qo'yilgan cheklovlarga rioya etish

(23) Bank moliyaviy xizmatlar, moliyaviy yordamchi xizmatlar va investitsion xizmatlar uchun mas'ul bo'lgan bo'linmalar o'rtasidagi ma'lumotlar va axborot oqimlarining amaldagi qonuniy me'yorlar va tavsiyalarga muvofiqligini ta'minlash maqsadida ichki tashkiliy, operatsion va protsessual mexanizmlarni joriy qiladi.

(24) Bank bo'linmalari maxfiy bank va tijorat ma'lumotlarini faqat bankning ichki normativ hujjatlarida belgilangan tartibda bir-biriga uzatishi mumkin.

(25) Shuningdek, bankda bank va tijorat sirlariga faqat xizmat vazifalarini bajarish zarurati asosidagina kirish huquqi ta'minlanadi.

II.6.3. Xalqaro soliq kelishuvlariga rioya etilishi

(26) Bank xalqaro soliq kelishuvlari (masalan, AQSh uchun FATCA) hamda amaldagi O'zbekiston qonunchiligi bilan belgilangan mijozlarni identifikatsiya qilish va hisobot taqdim etish talablariga to'liq rioya etilishini ta'minlashdan asosiy manfaatdor bo'lib, bu uning qonuniy majburiyatidir.

(27) Bank to'liq rioya etilishini ta'minlash maqsadida tegishli biznes bo'linmalari (jumladan, filiallar tarmog'i) tomonidan bajarilishi lozim bo'lgan vazifalarni ichki normativ hujjatlar orqali tartibga soladi.

II.6.4. Xalqaro sanksiyalar talablariga rioya etilishi va nozik tranzaksiyalar bilan bog'liq xatarlarni kamaytirish

(28) Munosabatlarni o'rnatish va davom ettirishda, shuningdek biznes qarorlarini qabul qilish jarayonida bank xalqaro tashkilotlar va ayrim davlatlar tomonidan joriy etilgan iqtisodiy, moliyaviy va savdo sanksiyalari hamda embargo talablarini (jumladan, xususan BMT Xavfsizlik Kengashi, Yevropa Ittifoqi, AQSh va Buyuk Britaniyaning sanksiyalarini) inobatga oladi. Bank o'z veb-saytida xalqaro sanksiyalar qo'llanilishining asosiy prinsiplari bayon etilgan Sanksiyalar siyosatini e'lon qiladi.

(29) Bozor pozitsiyalarini va obro'sini saqlab qolish, xalqaro hamkorlikni qo'llab-quvvatlash hamda qonun talablariga rioya etish maqsadida bank o'z normativ hujjatlari va jarayonlarini sanksiyalar bilan bog'liq majburiyatlarning to'g'ri bajarilishi va bank obro'sini himoya qilishni ta'minlaydigan tarzda ishlab chiqadi va moslashtiradi.

(30) Bank o'zining biznes maqsadlariga erishishda obro'siga va biznes aloqalariga putur yetkazishi mumkin bo'lgan nozik tranzaksiyalardan qochishga intiladi. Jumladan, bank harbiy tovarlar, ikkilik qo'llanilishi mumkin bo'lgan mahsulotlar va texnologiyalar, neft qazib olish, atom energetikasi va kripto vositalar bilan bog'liq tranzaksiyalarni sinchiklab tekshiradi.

II.7. Umumiy prinsiplar va talablar

II.7.1. Komplayens bo'yicha xabardorlik

(31) Bank har qanday vaziyatda profilaktikaga alohida e'tibor qaratadi. Biroq, agar qoidabuzarlik bo'lgan harakat yoki hodisa yuz bersa, bank ushbu qoidabuzarlikni bartaraf etish uchun tegishli va samarali choralar ko'radi.

(32) O'z vazifalarini bajarishda bank xodimlari, menejerlari va rahbarlari o'z lavozim yo'riqnomalari, ichki standartlar va amaldagi huquqiy me'yorlarga muvofiq harakat qilishlari shart.

(33) Ichki nazorat departamenti xodimlarning o'qitilishi va malaka oshirilishini monitoring qiladi va barcha yangi xodimlar o'z vazifalarini yuqori darajada bajarishlari uchun zarur bilimlarga ega bo'lishlarini ta'minlaydi. Kamchiliklar aniqlangan taqdirda, yetishmayotgan bilimlar ilgari o'tkazilgan dasturlar orqali taqdim etiladi yoki yangilanadi. Bundan tashqari, komplayens funksiyasi muntazam ravishda komplayensning alohida yo'nalishlariga oid maxsus treninglar tashkil etadi, shuningdek muayyan yo'nalishlar bo'yicha sharhlar va nazorat ro'yxatlarini tayyorlaydi.

II.7.2. Biznes jarayonlariga qo'yiladigan komplayens talablari

(34) Bank o'z biznes jarayonlarini belgilash va qo'llab-quvvatlashda ularga nisbatan komplayensga muvofiqlikni – ya'ni amaldagi qonuniy me'yorlar va tartibga soluvchi talablarning bajarilishini – alohida e'tiborda ushlaydi.

(35) Biznes jarayonlariga aloqador barcha sohalarda mijozlar hamda tegishli biznes jarayonini amalga oshiruvchi xodimlarning yagona, ishonchli va aniq identifikatsiyasi hamda autentifikatsiyasiga alohida e'tibor qaratiladi.

(36) Shartnomalarni tuzish, ularga o'zgartirishlar kiritish, hisobvaraqlarni ochish va yopish shartlari bank tomonidan komplayens tamoyillari va xatarlarni hisobga olish prinsiplarga muvofiq tarzda belgilanib, tashkilotning oqilona faoliyat yuritilishini ta'minlaydi.

(37) Mijozlar bilan munosabatlarni o'rnatish va davom ettirishda bank majburiyatlar, risk ekspozitsiyalari va xizmatlarning shaffofligini, xatarlarni baholash ustidan nazoratni va ularni kamaytirish choralari ta'minlaydigan normativ hujjatlarni joriy etadi.

II.7.3. Komplayens uchun mas'uliyat (Ichki nazorat departamenti)

(38) Bank komplayensni boshqarish va tashkil etish uchun mas'uliyat amaldagi ichki boshqaruv va nazorat amaliyotlariga muvofiq ravishda bank Boshqaruvi va Kuzatuv kengashiga yuklatilishini e'lon qiladi.

(39) Komplayens siyosati bank Kuzatuv kengashi tomonidan tasdiqlanadi va qabul qilinadi.

(40) Bank Kuzatuv kengashi har yili keyingi yil uchun komplayens bo'yicha ish rejasini muhokama qiladi va tasdiqlaydi.

(41) Har chorakda Ichki nazorat departamenti direktori bank Boshqaruvi va Kuzatuv kengashiga hisobot taqdim etadi.

(42) Amaldagi qonunchilik, ichki normativ hujjatlar va nizomlarga muvofiq bank rahbarlari, menejerlari va xodimlari komplayens talablari va qoidalariga rioya etilishi uchun birgalikda mas'uldirlar. Barcha xodimlar ushbu talablarga rioya etishi, ularning bajarilishiga tahdid soluvchi har qanday holat haqida xabar berishi va bunday holatlarni bartaraf etishda ishtirok etishi shart.

(43) Asosiy talab – bankning biznes bo'linmalari va boshqa bo'linmalari hamda Ichki nazorat departamenti o'rtasida tenglik va har bir bo'linmaning maxsus bilimlari almashinuvi tamoyili asosida bevosita hamkorlik o'rnatilishidir.

II.7.4. Komplayensning tashkil etilishi, mandati va vazifalari

(44) Qonunchilikka muvofiq bank tashkiliy tuzilmasida mustaqil faoliyat yurituvchi Ichki nazorat departamentini tashkil etadi.

(45) Komplayensga tahdid soluvchi hodisa yoki holatlar aniqlanganda bank rahbariyati komplayens (ichki nazorat) funksiyasiga bunday hodisalarni kelgusida oldini olish va mumkin bo'lgan zararni minimallashtirish maqsadida zudlik bilan to'g'ridan-to'g'ri choralar ko'rish vakolatini beradi.

(46) Komplayens funksiyasi quyidagi vazifalarni bajaradi:

a/ Me'yoriy xarakterdagi vazifalar:

aa/ komplayens qoidalarini ishlab chiqish va belgilash;

ab/ komplayens qoidalaridagi o'zgarishlarning mumkin bo'lgan oqibatlarini nazorat qilish;

ac/ ichki normativ hujjatlarni o'zgartirish tashabbusini ko'rsatish va ularning bajarilishini nazorat qilish;

ad/ komplayens xatarlarini aniqlash va tahlil qilish usul va tartiblarini ishlab chiqish hamda hujjatlashtirish.

b/ Operatsion xarakterdagi vazifalar:

ba/ komplayens xatarlari bilan bog'liq barcha sohalarda komplayens qoidalariga rioya etilishini tekshirish va monitoring qilish, hamda qoidabuzarliklar haqida bank rahbariyatiga hisobot berish;

bb/ komplayens masalalari bo'yicha bank rahbariyatiga maslahatlar berish va muntazam hisobot taqdim etish;

bc/ komplayens sohasida xodimlarni o'qitish va malakasini oshirish, xodimlarga komplayens masalalarida kundalik maslahat va ko'mak berish;

bd/ komplayensga oid qaydlarni yuritish va monitoring qilish;

be/ vakolatli organlar oldidagi maxsus hisobot majburiyatlarini bajarish;

bf/ biznes faoliyatini doimiy qo'llab-quvvatlash va komplayens xatarlarini operativ boshqarishda maslahat berish;

bg/ yangi mahsulotlar, tartiblar va tashkiliy o'zgarishlar joriy etilishidan avval komplayens masalalari bo'yicha hujjatlashtirilgan xulosalar taqdim etish.

(47) Ichki nazorat departamenti faoliyati amaldagi me'yorlarga muvofiq bankning ichki audit xizmati tomonidan tekshiriladi.

III. Yakuniy qoidalar

(48) Agar ushbu Siyosatda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, Siyosat tasdiqlanib e'lon qilingan paytdan boshlab kuchga kiradi.

(49) Siyosat kuchga kirgach, u barcha bank xodimlariga belgilangan tartibda hujjatlashtirilgan holda yetkazilishi lozim.